

EGİTİM FAKÜLTESİ BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÜNİVERSİTEYE UYUM DÜZEYLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Çare Sertelin MERCAN (*), S. Armağan YILDIZ

ÖZET

Araştırmacının amacı üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin üniversiteye başladıklarında en çok sorun yaşadıkları alanların belirlenmesi, öğrencilerin üniversite bünyesinde verilecek psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden öncelikli olarak hangilerine ihtiyaç duyduklarının tespit edilmesi ve deneklerin Üniversite Yaşamı Ölçeği (ÜYÖ) puanlarının bazı değişkenlerle ilişkisini incelemesidir. Araştırma, İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesinde çeşitli lisans programlarına kayıtlı birinci sınıfa devam eden 311 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin üniversiteye uyum düzeylerini belirlemek amacıyla "Üniversite Yaşamı Ölçeği" (ÜYÖ) kullanılmıştır. Ayrıca, demografik bilgi formu hazırlanmış ve uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden, üniversiteye başladıklarında en çok sorun yaşadıkları alanları sıralamaları istendiğinde, ilk sırada ekonomik sorunları, ikinci sırada ise kayıt ve bürokratik işler belirtilmiştir. Katılımcılar, üniversite bünyesinde öğrencilere yönelik yürütülecek psikolojik destek hizmetlerinden yardım almak istedikleri öncelikli konuları sırasıyla akademik başarı, kariyer planlama - iş bulma, iletişim becerileri, sosyal kaygı-girişkenlik, stresle başa çıkma, motivasyon, sorun çözme, zaman yönetimi, öfke kontrolü ve çatışma çözme olarak belirtmişlerdir. Öğrencilerin akademik genel not ortalamaları ile üniversiteye uyum, akademik uyum ve sosyal uyum düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Sosyo-ekonomik düzey açısından incelendiğinde üst gelir gruplarının çeşitli boyutlardaki uyum puanlarının alt gelir grubundan anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda yükseköğretimde yürütülecek rehberlik ve psikolojik danışma çalışmalarına ilişkin öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Uyum, Üniversiteye Uyum, Üniversite Öğrencileri

ABSTRACT

The purpose of the research is to identify the main problems students face in their freshman year at university. The study also tries to pinpoint the kinds of counseling and guidance services they would like to benefit from. Adaptation to university life as perceived by the students is examined in relation to several variables. The study was conducted with 311 first year students from different departments of Hasan Ali Yücel Faculty of Education. University Life Scale (ULS) was utilized for determining the adjustment levels and a set of questions were used to collect the demographic data. When participants were asked to list the problem areas which they were faced with in the first days of their university life, they mostly marked the economic problems and registrative issues. Participants were also asked to choose which psychological services they would prefer to receive. Their answers indicate that academic success, career planning finding job, communication skills, social anxiety-assertiveness, coping with stress, motivation, problem solving, time management, anger control, conflict resolution were among the most preferred services for these students.

Grade point average (GPA) and adaptation to university, academic adaptation and social adaptation levels were correlated positively. In terms of socio-economic conditions, upper class ULS points on diverse dimensions were significantly higher than lower class points. Regarding the findings of the research, some guidelines are proposed about guidance and counseling programmes in higher education.

Key Words: *Adaptation, Adaptation to University, University Students.*

GİRİŞ

Üniversiteye başlamak pek çok genç için oldukça heyecanlı bir deneyimdir. Bu başlangıç özellikle ergenlikten yetişkinliğe geçiş arasındaki “ilk yetişkinlik” evresine denk düşmektedir. 18-25 yaşları arasına denk gelen bu evre, bireylerin ne ergen ne de tam bir yetişkin rol ve sorumluluklarına sahip oldukları özel bir dönemi ifade etmektedir. Bireyin ailesinden ayrılarak kendi hayatını kurmak üzere yetişkin yaşamına hazırlanması stres faktörü içeren pek çok yeni durumu beraberinde getirmektedir. Üniversiteye yeni başlayan gençlere yönelik ilk beklenti, okula ve eğitim sistemine ilişkin akademik uyumu sağlamalarıdır. Bunun yanı sıra, aileden ayrılma, arkadaş ilişkilerindeki farklılıklar, karşı cinsle ilişkilerin şekillenmesi, yeni zamanlı ya da tam zamanlı iş deneyiminin başlaması gibi birçok yeni durumun üstesinden gelmesi de gençlerden beklenmektedir. Tüm bunlar üniversiteye yeni başlayan gençler için en sık karşılaşılan sorun alanları olarak tanımlanmaktadır. Üniversite yaşamı akademik, sosyal ve kişilerarası beklentilerin karşılanmaya çalışıldığı özel bir dönemdir. Ayrıca, barınma, beslenme, ekonomik kaynakların kullanımı, kültürel

farklar, güvenlik ve diğer bireyler tarafından kabul edilme ihtiyacı vb konular üniversiteye yeni başlayan gençlerin ilk yıllarda yoğun stres yaşamalarına neden olabilmektedir. Basit düzeyde zorlanmalardan çatışmalara, genel uyumsuzluklardan depresyona kadar uzanan geniş bir yelpazede yaşanabilecek birçok sorunun gençler tarafından nasıl algılandığı, yorumlandığı, duygu, düşünce ve davranışları üzerinde ne tür bir etkiye neden olduğu çok sayıda araştırmaya kaynaklık etmiştir.

Üniversiteye başlamak üzere olan öğrencilerin çoğunluğu yaşamlarındaki bu geçiş dönemine sevinç ve umut ile yaklaşmaktadırlar (Jackson, Pancer, Pratt ve Hunsberger, 2000). Üniversitedeki ilk günleri takip eden haftalar ve aylar içinde ebeveyn kontrolünden uzak, ilginç ve yeni olaylarla dolu, tanışılacak yeni insanlar, çekici akademik uğraşlar içeren bir yaşam birçok genç tarafından hayal edilmektedir. Gençler, aynı zamanda üniversite yaşamının kişisel, sosyal ve entelektüel gelişimleri için önemli fırsatlar sunacağı beklentisi içindedirler (Pancer, Hunsberger, Pratt ve Alisat, 2000). Geçiş sürecindeki öğrenciler, okulun destekleyici ortamından sonra üniversitenin getirdiği otonomi ve esneklik düzeyiyle başa çıkabilmeyi genellikle zorlayıcı bulurlar. Öğrenciler, üniversitedeki ilk deneyimlerinin, tahmin etiklerinden daha zorlayıcı ve stresli olduğunu ifade ederler. Bu zorluklar; yeni kavuşulan özgürlüklerin yanı sıra yalnızlık, ev özlemi, akademik işlerde karşılaşılan güçlükler olarak sıralanabilir (Wintre ve Yaffe, 2000).

Üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin yaşadıkları sorunların uzun dönem etkileri üniversiteye uyum sürecini olumsuz etkilediği gibi okulu bırakmaya bile neden olabilmektedir. Evi ve arkadaşları özlemek (Paul ve Brier, 2001), depresyon, psikolojik rahatsızlıklar, düşüncesizlik, artan kişilerarası çatışma (Fisher ve Hood, 1987), yalnızlık duygusu (Brooks ve DuBois, 1995), notların düşmesi (Levitz ve Noel, 1989; akt: Baker, 2003) gibi konular en sıklıkla belirtilen sorunlardır. Bu sürecin pek çok birey için stres dolu olduğuna ilişkin bulgular oldukça fazladır. Üniversiteye uyum düzeyi ise sıklıkla stresle başa çıkma (Aspinwall ve Van Rooijen, 1986; akt: Baker, 2003) akademik motivasyon ve akademik performans (Sharma, 1973; Zitzow, 1984; akt: Baker, 2003) ile ilişkili bulunmaktadır. Bu problemler özellikle üniversiteye devam etmek için evden ayrılan öğrencilerde daha çok belirginleşmektedir. Çünkü sadece üniversite hayatı ile ilişkili stres değil bunun yanında ebeveynnden, kardeşlerden, arkadaşlardan ayrılmış olmak da bireyin stres düzeyini arttıran faktörler arasında görülmektedir (Wintre, Knoll, Pancer, Pratt, ve Polivy, 2008; Buote, Pancer, Pratt, Adams, Birnie-Lefcovitch, Polivy, ve Wintre, 2007).

İlk yıl öğrencilerinin önemli bir kısmı yüksek düzeyde yalnızlık (Cutrona, 1982) ve ev özlemi (Fisher ve Hood, 1988), yaşadıklarını, pek çoğu akademik olarak zorlandıklarını (Levitz ve Noel, 1989; akt: Sadava ve Park, 1993) belirtmişlerdir. Bu zorluklar önemli olumsuz sonuçlara da neden olabilir. Sorun yaşayan pek çok öğrenci, başa çıkmak için alkol ve maddeye yönelebilirken

(Sadava ve Park, 1993) öğrencilerin bir kısmı da üniversitenin ilk yıllarında sağlık problemleri ve duygusal problemler yaşayabilmektedirler (Fisher ve Hood, 1987). Pancer, Hunsberger, Pratt ve Alisat, (2000) çeşitli araştırma sonuçlarını inceleyerek kuzey Amerika'da üniversitenin ilk yılında öğrencilerin, % 40'a varan oranlarda üniversiteye uyum sürecinde deneyimledikleri zorluklar nedeniyle okulu terk ettiklerini ortaya koymuştur.

Arnett (2004) ergenlikle yetişkinlik arasında geçen sürenin uzun olmasının bireye çeşitli gelişimsel fırsatlar sunduğunu belirtir. Yetişkinliğe geçiş; kimlik kazanımı, kendine odaklanma, fırsatlar çağı, dengesizlik ve arada kalma duygusu ile kendini göstermektedir (akt: Wintre, Knoll, Pancer, Pratt ve Polivy, 2008). Pek çok toplumda yetişkin statüsüne sahip olabilmek için ayrılma, geçiş ve yeni bir grupta kaynaşma aşamalarını içeren bir süreç gerekir (Hillman 2005). Tinto (1988)'e göre, ayrılma ve geçiş aşamalarındaki bireyler için başarısızlık yüksek risk faktörü oluşturmaktadır. Üniversite yaşamına alışkın olmayış yetişkinliğe geçiş sürecindeki bireyi güven duygusu, başkaları tarafından kabul görme (Blimling ve Miltenberg, 1981; akt: Beck, Taylor ve Robbins, 2003), ve sosyal destek ağı (Beck, Taylor ve Robbins, 2003) gibi üstesinden gelinmesi gereken yeni durumlarla karşılaştırır. Sonuç olarak yeni gelen pek çok öğrenci üniversite yaşamına uyum sağlamada sıkıntılar yaşayabilmektedir (Dyson ve Renk, 2006). Öğrencilerin ilk yıl deneyimlerinin kalitesi akademik performans, benlik ve geleceğe yönelik kariyer hedeflerinde önemli rol oynamaktadır (Tinto, 1975, 1987; akt: Peat, Dalziel, Grant, 2000).

Ülkemiz eğitim sisteminde üniversiteye başlamak, hem gençler, hem aileler hem de eğitim kurumları için oldukça önemli bir dönüm noktası olarak tanımlanmaktadır. Akademik başarı beklentisi, üniversiteye başlama sürecine farklı yüklemelerin yapılmasına neden olmaktadır. Üniversite yaşamı yetişkin hayatına hazırlanmanın dışında zorlu bir sınav sürecini aşmanın, başarı ölçütünü karşılamanın ve tüm bunların ötesinde saygın bir mesleki kimlik sahibi olmanın yolu olarak da algılanmaktadır. Bu beklentilerle yaşanan sınav süreci bir okulu seçme ve yerleşme ile sona ermektedir. Sadece sınavı kazanabilmek düşüncesiyle bir üniversiteye yerleşmek eğitim-öğretim yılı başladığında göz ardı edilmiş birçok sorun içeren durumu gençlerin ve ailelerinin karşısına çıkarmaktadır.

Araştırmalar okulu ilk yılda bırakma, akademik başarıda düşüklük ve yeniden sınava hazırlanarak farklı üniversiteleri kazanma oranlarının yüksekliğine dikkati çekmektedir (Fisher, Cavanagh ve Bowles, 2009). Avustralya'da 7 üniversite'de 4028 öğrenci ile yürütülen bir çalışmanın sonuçlarına göre (Krause, Hartley, James ve McInnis, 2005) öğrencilerin yarısı branşlarını ilginç bulmaktadır, çoğu iş yükü ile ilgili gerçekçi olmayan beklenti içindedirler. %66'sı üniversitenin liseden daha çok çaba gerektirdiğini söylerken, %45'i standartları beklenenden fazla bulmuşlardır. Öğrencilerin en azından üçte

biri ise kendilerini akademik veya sosyal olarak üniversiteye bağlı hissetmemektedirler.

Birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum süreçlerine yönelik Türkiye’de çalışmalar 1960’lardan itibaren yürütölmektedir. Baymur, (1960); Kısılalı, (1974); Özdemir, (1985), Akbalık, (1997); Alpan, (1992); Alperten, (1993); Türküm, Kızıltas & Sarıyer, (2006), Çakıcı, (2003), Mançe, (2006), Pembecioglu, (2005); Gürđan (2006) Emil, (2003); Masraf, (2003); üniversite öğrencilerinin uyum düzeylerine ilişkin çalışmalar yapmışlardır (Akt: Yalım, 2007). Son dönem çalışmalar da benzeri bulguları destekler niteliktedir (Sevinç, 2010 ve Orbay, 2009) Üniversite yeni başlayan öğrencilerin, uyum düzeylerini olumsuz etkileyen faktörlerin belirlenmesinin hem kuramsal hem de uygulamalı çalışmalara katkı sağlayacağı düşünölmektedir. Bu nedenle, araştırmada eğitim fakóltesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye başladıkları ilk yıla ilişkin uyum düzeylerinin belirlenmesi, uyum sağlamayı güçleştiren bireysel ve çevresel faktörlerin tespit edilmesi ve uyum düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

AMAÇ

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

1. Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin genel profilini belirlemek (yaş, cinsiyet, okudukları bölümü kaçınıcı sırada tercih ettikleri, mezun oldukları lise türü, kardeş sayısı, ailesinin ekonomik düzeyi, burs alıp almadığı, üniversite eğitimi için ailesinden ayrılıp istanbul’a gelme durumu, kiminle birlikte yaşadığı)
2. Araştırmaya katılan deneklerin üniversiteye başladıklarında en çok sorun yaşadıkları alanlar nelerdir?
3. Araştırmaya katılan deneklerin, üniversite bünyesinde verilecek psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden öncelikli olarak hangilerine ihtiyaç duymaktadırlar?
4. Deneklerin ÜYO puanları ile bazı değişkenlere (yaş, cinsiyet, akademik genel not ortalaması (AGNO), yaşadığı yer, tercih sırası ve sosyo-ekonomik düzey) göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Tarama modeline dayalı bu araştırmada, İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakóltesi 1.sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeyleri farklı demografik özellikler açısından incelenmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesinin lisans programlarına kayıtlı birinci sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme tesadüfi örnekleme ile belirlenmiş 311 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan deneklerin %48,9'u (n=152) kız; %50,2'si (n=156) erkektir. %1'i ise cinsiyetini belirtmemiştir Katılımcıların yaş ortalaması 19.44 olup yaşlar 18 ile 26 arasında değişmektedir. Katılımcıların %14,5'i (n=45) Türkçe Öğretmenliği, %9'u (n=28) Üstün Çocukların Eğitimi, %8'i (n=25) Fen Bilgisi Öğretmenliği, %11,3'ü (n=35) Matematik Öğretmenliği, %6,1'i (n=19) Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, %9,3'ü (n=29) Sınıf Öğretmenliği, %12,9'u (n=40) Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, %15,1'i (n=47) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, %6,4'ü (n=20) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, %7,4'ü (n=23) ise Yabancı Diller Eğitimi Bölümü lisans programlarına kayıtlıdır (Tablo.1).

Veri toplama aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Aladağ, Kağnıcı, Tuna ve Tezer, (2003) tarafından üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin üniversiteye uyum düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilen "Üniversite Yaşamı Ölçeği" (ÜYÖ) kullanılmıştır. 48 maddeden oluşan ölçek 7 dereceli likert türü bir ölçme aracı olup her bir madde "bana hiç uygun değil" - "bana tamamen uygun" aralığında bir değer almaktadır. Yüksek puan uyumu düşük puan ise uyumsuzluğu ifade etmektedir.

Ölçek; Üniversite Ortamına Uyum, Duygusal Uyum, Kişisel Uyum, Karşı Cinsle İlişkiler, Akademik Uyum ve Sosyal Uyum olmak üzere toplam altı alt boyuttan oluşmaktadır. Alt ölçekler arası korelasyonlar .33 ile .48 arasında değişmekte olup alt ölçeklerin toplam puanla korelasyonları ise .64 ile .77 arasında değişmektedir. Alt ölçeklerin Cronbach Alpha katsayıları sırasıyla; üniversite ortamına uyum için .80, duygusal uyum için .79, kişisel uyum için .76, karşı cinsle ilişkiler için .73, akademik uyum için .70, sosyal uyum için .63, olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin tümüne ilişkin iç tutarlılık katsayısı .91 olarak hesaplanmıştır.

Ölçek, Ortadoğu Teknik Üniversitesi hazırlık okuluna devam eden İngilizce eğitim gören öğrenciler üzerinde geliştirilmiştir. Bu araştırma kapsamında ÜYÖ'nün güvenilirlik işlemleri Türkçe eğitim gören öğrenciler için tekrar hesaplanmıştır. ÜYÖ toplam güvenilirlik katsayısı Cronbach Alpha .89 olarak bulunmuştur. Alt boyutlar için ise, "üniversite ortamına uyum" alt boyutu için Cronbach Alpha .72, "duygusal uyum" alt boyutu için Cronbach Alpha .70, "kişisel uyum" alt boyutu için Cronbach Alpha .75, "karşı cinsle ilişkiler" alt boyutu için Cronbach Alpha .63, "akademik uyum" alt boyutu için Cronbach Alpha .62 ve "sosyal uyum" alt boyutu için Cronbach Alpha .67 olarak hesaplanmıştır.

Katılımcıların genel profilini ve demografik özelliklerini belirlemek amacıyla 15 sorudan oluşan demografik bilgi formu hazırlanmış ve uygulanmıştır.

Verilerin Çözölmesi

Demografik bilgi formundan ve ÜYÖ'den elde edilen sayısal veriler SPSS paket programına aktarılmıştır. Araştırma kapsamında öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ve üniversite yaşamına uyum düzeyini saptamak için betimleyici istatistikler hesaplanmış, t-testi, varyans analizi (ANOVA), Pearson Moment Çarpım korelasyon katsayısı teknikleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Örnekleme ilişkin genel bulgular şunlardır: araştırmaya katılan öğrencilerin %16,1'i (n=50) Genel lise, %41,5'i (n=129) Anadolu öğretmen lisesi, %14,8'i (n=46) İmam hatip lisesi, %19,6'sı (n=61) Anadolu lisesi ve süper lise, %7,7'si (n=24) ise diğer lise türlerinden mezundur (Tablo.1).

Araştırmaya katılan öğrenciler ailelerinin sosyo-ekonomik düzeylerini: %7,7'si (n=24) alt, %40,2'si (n=125) ortanın altı, %49,8'i (n=155) ortanın üstü, %0,6'sı (n=2) ise üst olarak belirtmişlerdir. Örneklemin %1,6'sı (n=5) soruyu yanıtız bırakmıştır. Öğrencilerin %70,4'ü (n=219) burs almakta, %28'i (n=87) ise herhangi bir yerden burs almadığını belirtmiştir. Örneklemin %1,6'sı (n=5) soruyu yanıtız bırakmıştır (Tablo.1).

Katılımcıların %71,4'ü (n=222) üniversite eğitimi almak için ailesinden ayrılıp İstanbul'a gelmiştir. %28,3'ü (n=88) İstanbul'da ailesiyle yaşamaktadır. %22,2'si (n=69) arkadaşlarıyla evde kalmakta, %10,3'ü (n=32) akraba yanında, %32,5'i (n= 101) yurttta kalmaktadır. %6,8'i, (n=21) ise diğer seçeneğini işaretlemiştir (Tablo.1).

Araştırmaya katılan öğrenciler, üniversiteye başladıklarında en çok sorun yaşadıkları alanları sıraladıklarında, ilk sırada ekonomik sorunlar belirtilmiştir (%39,9); kayıt ve bürokratik işler (%33,8) ikinci sırada, derslerle ilgili sorunlar ise üçüncü sıradadır (%24,40). Daha sonra sırasıyla barınma (%21,5), sosyo-kültürel ortam (18,6), arkadaş ilişkileri (%9,3), beslenme (%6,1) ve öğretim üyeleri olan ilişkiler (%4,8) gelmektedir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğrencilere İlişkin Genel Bulgular

DEĞİŞKENLER	GRUP	F	%
Cinsiyet	Kız	152	48,9
	Erkek	156	50,2
	Belirtmeyen	3	1,0
Bölüm	Türkçe Ö.	45	14,5
	Üstün Çoc. Eğt.	28	9
	Fen Bilg. Ö.	25	8
	Matematik Ö.	35	11,3
	Sosyal Bil. Ö.	19	6,1
	Sınıf Öğrt.	29	9,3
	Reh. Ve Psi.Dan.	40	12,9
	Din Kült. Ö.	47	15,1
	BÖTE	20	6,4
Yabancı Dil. Ö.	23	7,4	
Tercih sırası	1-3	220	70,7
	4-7	46	14,8
	8 ve üst.	31	10
	Belirtmeyen	14	4,5
Kaçınıcı girişte kazandığı	İlk	233	74,9
	2-3	66	21,2
	4 ve sonrası	4	1,3
	Belirtmeyen	8	2,6
Lise türü	Genel	50	16,1
	Anadolu öğrt	129	41,5
	İmam hatip	46	14,8
	Anadolu/Süper L.	61	19,6
	Diğer	24	7,7
Kardeş Sayısı	Tek	13	4,2
	2-3	181	58,2
	4 ve fazla	113	36,3
	Belirtmeyen	4	1,3
Ailenin SES düzeyi	Alt	24	7,7
	Ortanın altı	125	40,2
	Ortanın üstü	155	49,8
	Üst	2	0,6
	Belirtmeyen	5	1,6
Burs alıp almadığı	Evet	219	70,4
	Hayır	87	28,0
	Belirtmeyen	5	1,6
İstanbul'a üniversite eğitimi almak için mi geldi?	Evet	222	71,4
	Hayır	87	28
	Belirtmeyen	2	0,6
Kiminle yaşıyor	Arkadaşlarıyla evde	69	22,2
	Akraba yanında	32	10,3
	Yurtta	101	32,5
	Ailesiyle	88	28,3
	Diğer	21	6,8

Katılımcılar, üniversite bünyesinde öğrencilere yönelik yürütölen psikolojik destek hizmetlerinden yardım almak istedikleri öncelikli konuları sırasıyla akademik başarı (%58,2), kariyer planlama - iş bulma (%57,6), iletişim becerileri (% 45,3), sosyal kaygı-girişkenlik (%39,5), stresle başa çıkma (%32,8), motivasyon (%32,5), sorun çözme (%26), zaman yönetimi (% 25,4), öfke kontrolü (%21,2) ve çatışma çözme (%10,6) olarak sıralamışlardır.

Tablo 2'de AGNO ile ÜYÖ puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi sonucunda AGNO ile ÜYÖ'nin üniversite ortamına uyum ($r=0,156$; $p<.05$), akademik uyum ($r=0,331$; $p<.01$) ve sosyal uyum ($r=0,170$; $p<.05$) puanları arasında istatistiksel açıdan pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Tablo 2: Öğrencilerin Akademik Genel Not Ortalamaları (AGNO) ile ÜYÖ Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	N	R	P
AGNO UNUY	172	,156	$p<.05$
AGNO DUYUY	172	,038	$p>05$
AGNO KISUY	172	-,003	$p>05$
AGNO KARSCINS	172	,002	$p>05$
AGNO AKAUY	172	,331	$p<.01$
AGNO SOSUY	172	,170	$p<.05$

Yaş değişkeni ile ÜYÖ puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi sonucunda istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Öğrencilerin ÜYÖ puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 3'te göröldüğü gibi, öğrencilerin ÜYÖ puanlarının öğrencinin yaşadığı yer değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan bağımsız grup t testi sonucunda, üniversite ortamına uyum ($t=2,240$, $Sd=307$, $p<.05$) ve akademik uyum ($t=2,118$, $Sd=307$, $p<.05$) alt boyutlarında grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark

istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. İstanbul'da da yaşayan öğrencilerin puan ortalamaları, sadece üniversite eğitimi için İstanbul'da bulunan öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer alt testler açısından ise grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 3: ÜYÖ Puanlarının Öğrencinin Yaşadıkları Yer Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Uygulanan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	X	SS	SH _x	t testi		
						T	Sd	P
UNUY	İSTANBULDA YASİYOR	87	58,4713	11,76894	1,26176	2,240	307	,026
	UNIV ICIN	222	55,2207	11,35447	,76206			
DUYUY	İSTANBULDA YASİYOR	87	41,4828	9,69879	1,03982	1,020	307	,308
	UNIV ICIN	222	40,2117	9,90705	,66492			
KISUY	İSTANBULDA YASİYOR	87	37,2184	7,33489	,78638	-,468	307	,640
	UNIV ICIN	222	37,6847	8,07990	,54229			
KARSCINS	İSTANBULDA YASİYOR	87	34,9655	7,31270	,78400	,092	307	,927
	UNIV ICIN	222	34,8739	8,13753	,54615			
AKADUY	İSTANBULDA YASİYOR	87	31,2759	6,31294	,67682	2,118	307	,035
	UNIV ICIN	222	29,4414	7,04245	,47266			
SOSUY	İSTANBULDA YASİYOR	87	33,9195	5,87113	,62945	,187	307	,851
	UNIV ICIN	222	33,7613	6,96479	,46745			

Tablo 4'te, ÜYÖ Puanlarının Üniversite Tercih Sırasına Değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan tek boyutlu varyans analizi (ANOVA) sonucunda, üniversite ortamına uyum ve akademik uyum alt boyutlarında gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farka rastlanmıştır. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analiz tekniklerine geçilmiştir. Diğer alt testlerde ise gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farka rastlanmamıştır.

Tablo 4: ÜYÖ Puanlarının Üniversite Tercih Sırasına Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Uygulanan Tek Boyutlu Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

N, SS ve $\bar{X}$ Değerleri				ANOVA Sonuçları						
Puan	Grup	N	$\bar{X}$	SS	Var. K.	K.T.	Sd	K.O.	F	p
UNUY	1-3	220	55,0636	11,76193	G.Arası	1126,095	2	563,048	4,411	,013
	4-7	46	59,9783	10,37195	G. İçi	37525,184	294	127,637		
	8+	31	58,6452	8,92020	Toplam	38651,279	296			
	Total	297	56,1987	11,42710						
DUYUY	1-3	220	40,6364	9,87708	G.Arası	52,059	2	26,029	,277	,758
	4-7	46	41,2174	8,96639	G. İçi	27632,413	294	93,988		
	8+	31	39,5484	9,39801	Toplam	27684,471	296			
	Total	297	40,6128	9,67102						
KISUY	1-3	220	37,2500	7,93905	G.Arası	198,529	2	99,265	1,626	,198
	4-7	46	39,4130	7,14789	G. İçi	17948,144	294	61,048		
	8+	31	38,4839	7,84377	Toplam	18146,673	296			
	Total	297	37,7138	7,82984						
KARSCINS	1-3	220	34,3773	8,21506	G.Arası	296,176	2	148,088	2,410	,092
	4-7	46	37,1087	6,30072	G. İçi	18067,885	294	61,455		
	8+	31	35,5161	7,07517	Toplam	18364,061	296			
	Total	297	34,9192	7,87659						
AKADUY	1-3	220	29,5136	6,86097	G.Arası	347,716	2	173,858	3,851	,022
	4-7	46	32,5000	6,32719	G. İçi	13274,007	294	45,150		
	8+	31	30,5806	6,22776	Toplam	13621,724	296			
	Total	297	30,0875	6,78376						
SOSUY	1-3	220	33,7364	6,64793	G.Arası	152,937	2	76,469	1,827	,163
	4-7	46	35,5435	5,14547	G. İçi	12307,090	294	41,861		
	8+	31	33,0323	6,92090	Toplam	12460,027	296			
	Total	297	33,9428	6,48804						

ANOVA sonrası hangi post-hoc çoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, varyansların homojen olduğu saptanmıştır ($L_F=2,512$; $p>.05$ ve $L_F=1,153$; $p>.05$). Bunun üzerine varyansların homojen olduğu durumda yaygın olarak kullanılan LSD çoklu karşılaştırma tekniği tercih edilmiştir. Gerçekleştirilen LSD çoklu karşılaştırma analizi sonuçları aşağıdaki gibidir.

Tablo 4a: ÜYÖ Puanlarının Üniversite Tercih Sırasına Değişkenine Göre Hangi Alt Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Uygulanan Post-Hoc LSD Testi Sonuçları

Tercih (i)	Tercih (j)	Ort.Farkı (i-j)	SH _x	P
------------	------------	-----------------	-----------------	---

Unuyum	1-3	4-7	-4,91462(*)	1,83163	,008
		8+	-3,58152	2,16737	,100
	4-7	1-3	4,91462(*)	1,83163	,008
		8+	1,33310	2,62527	,612
	8+	1-3	3,58152	2,16737	,100
		4-7	-1,33310	2,62527	,612
Akaduyum	1-3	4-7	-2,98636(*)	1,08938	,006
		8+	-1,06701	1,28906	,408
	4-7	1-3	2,98636(*)	1,08938	,006
		8+	1,91935	1,56140	,220
	8+	1-3	1,06701	1,28906	,408
		4-7	-1,91935	1,56140	,220

ÜYÖ Puanlarının Üniversite Tercih Sırasına Değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analiz tekniklerinden LSD testi uygulanmıştır. Bu test sonuçlarına göre, üniversite ortamına uyum ve akademik uyum alt boyutlarında tercihi 1-3 olan öğrencilerinin puan ortalamalarının, tercihi 4-7 olanların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşük olduğu görülmektedir. Diğer gruplar arasında ise istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmamıştır.

Tablo 5'te, öğrencilerin ÜYÖ puanlarının sosyo ekonomik düzey değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere uygulanan non-parametrik Kruskal Wallis testi sonucunda, gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farka rastlanmıştır. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere ikili gruplar arasında Non-parametrik Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.

Mann Whitney-U testi sonucunda ÜYÖ puanlarının SED değişkenine göre alt ve orta alt gelir grupları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Alt ve orta üst gelir grupları arasında ÜYÖ'nin üniversiteye uyum ($U=1223,000$, $z=-2,766$, $p<.01$), duygusal uyum ($U=1131,500$, $z=-3,150$, $p<.01$) ve sosyal uyum ($U=1302,500$, $z=-2,439$, $p<.05$) boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı farka rastlanmıştır. Orta üst gelir gruplarının puanları, alt gelir grubundan anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer boyutlarda ise istatistiksel açıdan anlamlı farka rastlanmamıştır.

Tablo 5: ÜYÖ Puanlarının Sosyo-Ekonomik Düzey Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Uygulanan Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	SED	N	Sıralar Ortalaması	Kaykare	Sd	P
UNUY	ALT	24	114,85			
	OALT	125	140,64	12,456	2	,002
	OUST	157	169,64			
	Total	306				
DUYUY	ALT	24	110,50			
	OALT	125	139,54	15,077	2	,001
	OUST	157	171,19			
	Total	306				
KISUY	ALT	24	135,90			
	OALT	125	141,69	6,126	2	,047
	OUST	157	165,60			
	Total	306				
KARSCINS	ALT	24	132,54			
	OALT	125	137,36	10,690	2	,005
	OUST	157	169,55			
	Total	306				
AKADUY	ALT	24	135,06			
	OALT	125	136,73	10,798	2	,005
	OUST	157	169,67			
	Total	306				
SOSUY	ALT	24	118,38			
	OALT	125	139,24	12,686	2	,002
	OUST	157	170,22			
	Total	306				

Orta alt ve orta üst gelir grupları arasında üniversite ortamına uyum ($U=7939,000$, $z=-2,755$, $p<.01$), duygusal uyum ($U=7787,500$, $z=-2,978$, $p<.01$), kişisel uyum ($U=8277,000$, $z=-2,260$, $p<.05$), karşı cinsle ilişkiler ($U=7708,500$, $z=-3,096$, $p<.01$), akademik uyum ($U=7701,000$, $z=-3,107$, $p<.01$), ve sosyal uyum ($U=7768,500$, $z=-3,011$, $p<.01$) boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farka rastlanmıştır. Bütün alt testlerde orta üst gelir gruplarının puanları, orta alt gelir grubundan anlamlı düzeyde yüksektir.

TARTIŞMA

Bu araştırmada, eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye başladıkları ilk yıla ilişkin uyum düzeylerinin belirlenmesi ve uyum düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin uyum düzeylerine ilişkin bulgular yaş, cinsiyet, akademik genel not ortalaması (AGNO), sosyo-ekonomik düzey, İstanbul'da yaşama nedeni ve üniversiteyi kaçıncı girişte kazandığı değişkenlerine göre ele alınmıştır. Elde edilen bulgulara bakıldığında yaş değişkeni ile uyum düzeyi arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır. Benzer biçimde cinsiyet değişkenine göre uyum düzeyi ve alt boyutları açısından bir fark bulunmamıştır. Üniversiteye uyum düzeyinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin literatürde cinsiyete göre farkı ortaya koyan (Abdullah, Elias, Mahyuddin ve Uli, 2009) ve böyle bir fark bulgusuna rastlanmayan araştırmalar (Halamandaris ve Power, 1997, Yalın, 2007) mevcuttur.

Akademik başarı ve uyum düzeyi açısından veriler incelendiğinde, akademik başarı düzeyi ile üniversite ortamına uyum, akademik uyum ve sosyal uyum boyutları arasında anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Akademik genel not ortalaması (AGNO) puanları yüksek olan öğrencilerin uyumlarının da yüksek olduğu tespit edilmiştir. Üniversitede uyum düzeyi düşük olan öğrencilerin akademik başarılarının da düşük olduğunu, üniversitenin psikolojik yardım merkezlerine daha çok başvurduklarını ve bu öğrencilerin okulu zamanında bitirme konusunda problem yaşadıklarını belirtmektedir. Araştırma bulguları; yurtlarda kalan öğrencilerin, ailesiyle yaşayan öğrencilere göre daha fazla kişisel problem deneyimlediklerini ortaya koymaktadır (Baker ve Schultz 1992 akt: Sevim ve Yalçın, 2006)

Bazı araştırmacılara göre ilk yılı tamamlamak, diploma için gerekenin yarısından fazlasını bitirmek anlamına gelmektedir (Tinto 1988). Araştırmalar, ilk yıl öğrencilerinin geçiş sürecini kolaylaştırmak için üniversitenin çabasına ve desteğine duyulan ihtiyaca vurgu yapmaktadır. İlk yılın akademik başarısızlığın en çok yaşandığı dönem olarak bilinmesi şaşırtıcı değildir (Fisher, Cavanagh ve Bowles, 2009).

Araştırmada öğrencilerin uyum düzeylerinin sosyo-ekonomik düzeylerine göre farklılaştığı görülmektedir. Ekonomik seviye arttıkça uyum puanları da yükselmektedir. Üniversite ortamına uyum, duygusal uyum, kişisel uyum, karşı cinsle ilişkiler, akademik uyum ve sosyal uyum düzeyi puanları orta üst gelir grubunda, orta alt gelir grubundan anlamlı düzeyde yüksek tespit edilmiştir.

İstanbul'da da yaşayan öğrencilerin uyum düzeyleri, sadece üniversite eğitimi için İstanbul'da bulunan öğrencilerin uyum düzeylerinden anlamlı derecede yüksektir. Yalnızlık ve ev özlemi gibi kişisel faktörler ile üniversiteye yönelik beklentiler ve bu beklentilerin karşılanıp karşılanmaması, yeni kişisel ve sosyal çevreye ilişkin değişkenlerle başa çıkabilme becerisine ilişkin durumların

öğrencilerin uyum düzeylerini olumsuz yönde etkilediği düşünülebilir (Sevinç, 2010). Tognoli (2003) üniversite yaşamına uyum sağlayamama ile ebeveynlerle arada fazla mesafe olmasını ilişkili bulunmuştur. Beck, Taylor ve Robbins (2003) üniversiteye yeni başlayan öğrencilerde görölen depresyon semptomlarının evden uzak kalmayla ilişkili olduğunu bunun da öğrencinin akademik performansını olumsuz etkilediğini vurgulamışlardır. Kenyon ve Koerner (2009) da psikolojik iyi oluş halinin üniversiteye uyumla ilişkili olduğunu belirtmektedirler.

Tercih sırası değişkenine göre öğrencilerin uyum düzeyleri incelendiğinde; öğrencilerin üniversite ortamına uyum ve akademik uyum düzeylerinin, bölümlerini 1-3. sırada tercih edenlerin 4-7. sırada tercih edenlere göre anlamlı düzeyde düşük olduğu görölmektedir. Bu bulgu, öğrencinin ilk sıralarda tercih etmesine ilişkin olarak üniversite ve bölüme ait olumlu yüklemelerinin ve yüksek beklentilerinin olabileceğini düşündürmektedir. Ancak eğitim başladıktan hemen sonraki dönemde bu beklentilerin yeterince karşılanmaması üniversiteyi ilk sırada tercih etmeyen öğrencilere göre hayal kırıklığının daha yoğun yaşamasına yol açabilir. Bu durum akademik ve genel uyum üzerinde kendisini gösterebilir. Nitekim Sevinç (2010) üniversiteye yönelik beklentiler ve tercih nedenleri, öğrencilerin uyumlarını olumsuz etkileyen faktörler olarak tanımlamış, kurumsal aidiyet ve kurumsal kimlik geliştirememenin ise öğrencilerin kurumsal uyumlarını olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Akademik uyumu etkileyen faktörler arasında, öğretim elemanlarıyla ilişkiler, öğretim elemanlarının mesleki nitelikleri, öğretim süreci öğrenciler tarafından sıklıkla belirtilmiştir.

Bulgularda belirtildiği üzere araştırmaya katılan öğrenciler, üniversiteye başladıklarında en çok sorun yaşadıkları alanların sırasıyla ekonomik sorunlar, kayıt ve bürokratik işler, derslerle ilgili sorunlar olduğunu ifade etmişlerdir. Daha sonra ise barınma, sosyo-kültürel ortamın yetersizliği, arkadaş ilişkileri, beslenme ve öğretim üyeleri olan ilişkiler sorun yaşadıkları alanlar olarak belirtilmiştir. Alpan (1992), ise öğrencilerin çoğunlukla başarısızlık, arkadaşlık kuramama, bulunduğu kente uyum sağlayamama gibi problemleri yaşadıklarını saptamıştır. Karahan, Sardoğan, Özkamalı ve Dicle (2005) de üniversite öğrencileri ile yürüttükleri çalışmada sorun alanlarını düşük motivasyon, üniversiteden hoşnutsuzluk, öğretim elemanları ile iletişim problemleri, düşük akademik başarı, üniversite kültürüne alışamama, yalnızlık, çekingenlik, arkadaş edinememe olarak ifade etmişlerdir.

Katılımcılar, üniversite bünyesinde öğrencilere yönelik yürütölen psikolojik destek hizmetlerinden yardım almak istedikleri öncelikli konuları sırasıyla; akademik başarı, kariyer planlama - iş bulma, iletişim becerileri, sosyal kaygı-girişkenlik, stresle başa çıkma, motivasyon, sorun çözme, zaman yönetimi, öfke kontrolü ve çatışma çözme olarak sıralamışlardır. Örneklemin büyük çoğunluğu okudukları bölümü ilk üç tercih arasında seçen öğrencilerden oluşmaktadır.

Öğrencilerin hangi konularda destek almak istersiniz sorusuna ilk sırada akademik başarıyla ilgili konuları belirtmiş olmaları bu iki bulgunun birbiriyle örtüşüğünü göstermektedir. Kişisel-sosyal uyumu arttıracak ve kolaylaştırabilecek konular ise ikinci sırada belirtilmiştir. Kurumsal düzeyde verilecek destek hizmetlerinin hem akademik hem de kişisel uyumu kolaylaştırıp destekleyebilecek şekilde düzenlenmesi önemlidir.

Eğitim kurumları açısından öğrencilerin uyumu önemlidir. Öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinde yaşadığı başarısızlıklar kurum kaynaklarının da boşa harcanması demektir (Hillman, 2005). Öğrencilerin yaşadıkları ilk olumsuz deneyimler, okullara ilişkin algıyı da olumsuz yönde etkilemektedir (Ramsay, Elphinstone, ve Vivekananda 2003; akt: Enoch ve Roland, 2006). Pek çok kurum yeni gelen öğrencinin geçiş sürecini başarılı bir şekilde yaşaması ve mezuniyet aşamasındaki öğrencilerinin iş yaşamına hazırlanmaları için oryantasyon veya çeşitli destek programlarını sunmaktadırlar. Consolvo (2002)'ye göre, akademik desteğin yanı sıra sosyal ve kişisel destek fırsatları da sağlayan üniversiteler kendi kredilerini yükseltmektedir. Aktiviteler sadece başa çıkma mekanizmaları olarak değil fakat aynı zamanda öğrencilerin yeni arkadaşlar kazanmalarını ve sosyal yaşamda yer edinmelerini sağlamaktadır (Moore, Lovell, McGann ve Wyrick, 1998; akt: Enoch ve Roland, 2006). Üniversite ortamında daha fazla sosyal destek algılayan öğrenciler, başkalarından destek görmediklerini belirtenlere göre yüksek uyum düzeyine sahiptirler (Enoch ve Roland, 2006). Karahan, Sardoğan, Özkamalı ve Dicle (2005), çeşitli sosyal etkinliklere katılan öğrencilerin üniversite ortamına uyum ölçeğinin tüm alt boyutlarında sosyal etkinliklere katılmayanlara göre daha fazla uyum sergilediklerini saptamışlardır. Ceyhan (2006) tarafından yürütülen bir başka çalışmada ise iletişim becerileri konusunda kendini daha yetkin hisseden bireylerin uyum düzeylerinin iletişim becerileri konusunda kendini daha olumsuz algılayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireyler çevrelerine uyum sağlamaya çalışırken davranış değişiklikleri ve başa çıkma stratejilerine güvenirlir ve ihtiyaçlarını karşılamak, amaçlarına ulaşmak için çevreyi yeniden düzenlemeye çalışırlar (Atwater, 1987; Creer, 1997; akt: Dyson ve Renk, 2006) Üniversite danışma merkezleri, geçiş sürecinde sorun yaşayan öğrencilere sorunlar ortaya çıktıktan sonra destek olmaktadır. Pek çok öğrencinin cesareti kırılmış, morali bozulmuş ve akademik başarısızlık yaşamaktadırlar, diğerleri ise okulu terk etmektedirler. Bu bağlamda, koruyucu faktörlerin artırılması kadar önleyici rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi son derece önemlidir (Peat, Dalziel, Grant, 2000). Bu hizmetlerin koruyucu faktörleri arttırtırken risk faktörlerini azaltan uygulamaları içermesi sağlanmalıdır.

Okul temelli önleyicilik hizmetleri, psikolojik sağlık ve akademik başarıyı en etkin kılacak alanlar olarak düşünülmelidir. Demir'in aktardığına göre (2008),

okul temelli önleyici programlar, belirli problemlere ya da olumlu tutum ve davranış kazandırmaya yöneliktir. Yürütülecek hizmetlerin etkililiği, uzun dönemde ele alınışına ve geniş kapsamlı oluşlarına bağlıdır. En yüksek etki, tüm sistemi içine alan çok boyutlu önleyici programlar ile sağlanmaktadır. Bu araştırma kapsamında öğrenciler, almak istedikleri rehberlik etkinliklerini kişisel gelişimlerine katkı sağlamaya dönük olan ve sosyal yeterlilik düzeylerini arttıracakı düşünölen; iletişim becerileri, sosyal kaygı-girişkenlik, stresle başa çıkma, motivasyon, sorun çözme, zaman yönetimi, öfke kontrolü ve çatışma çözme olarak belirtmişlerdir. Söz konusu başlıklar kişisel gelişim açısından önemli olup sorun çıkmadan önce önleyici rehberlik kapsamında ele alınması durumunda psikolojik destek hizmetlerine en yüksek etkiyi sağlayacaktır. Bunun yanı sıra bu başlıklar doğrultusunda hazırlanacak müdahale programları basit uyum sorunlarından üniversiteyi terk etmeye kadar gidebilecek geniş bir yelpazedeki problemleri davranışlara yönelik sağaltım hizmetlerini içermelidir. Bilgi düzeyini arttırmaya ve beceri kazandırmaya dönük grup rehberliği programlarının düzenlenmesi, bireyle ve grupla psikolojik danışma hizmetlerinin yürütölmesi gençlerin üniversiteye uyumları açısından önem taşımaktadır.

Üniversiteye uyum konusu literatürde çok sıklıkla ele alınan ve farklı değişkenlerle bir arada incelenen bir başlık olmakla birlikte güncelliğini korumaktadır. Bu konuda her üniversite, öğrenci sayısı, öğrencilerinin niteliği, kurumun büyüklüğü ve benzer özellikleri doğrultusunda alınması gereken önemlere ve yürütölmesi gereken rehberlik hizmetlerine ihtiyaç duymaktadır.

Bu çalışmanın örneklemini eğitim fakóltesi öğrencilerinden oluşmaktadır. Elde edilen verilerin tüm üniversite öğrencilerine genellenebilmesi için farklı fakólterde farklı araştırma desenleri kullanılarak yeni araştırmaların yürütölmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılacak yeni çalışmalar alana sağlayacak katkıları bakımından önemlidir.

KAYNAKÇA

- Aladağ, M. Kağnıcı, D.Y., Tuna, M.E., ve Tezer, E. (2003). Üniversite Yaşamı ölçeği: ölçek geliştirme ve yapı geçerliliği üzerine bir çalışma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 11 (20), 43-47.
- Alpan, A. (1992) Cumhuriyet Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi Fen Edebiyat Fakóltesi Öğrencilerinde Çevreye ve Üniversiteye Uyum Sorunları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Baker, S.R. (2003) A prospective longitudinal investigation of social problem-solving appraisals on adjustment to university, stress, health, and academic motivation and performance. *Personality and Individual Differences*, 35 (3), 569-591.

- Beck, R., Taylor, C., ve Robbins, M. (2003). Missing home: Sociotropy and autonomy and their relationship to psychological distress and homesickness in college freshmen. *Anxiety, Stress and Coping*, 16, 155-166.
- Buote, V.M., Pancer, S. M., Pratt, M.W., Adams, G., Birnie-Lefcovitch, S., Polivy, J., Wintre, M. G. (2007). The importance of friends: Friendship and adjustment among 1st-year university students. *Journal of Adolescent Research*, 22 (6), 665-689.
- Ceyhan, A. A. (2006). An investigation of adjustment levels of turkish university students with respect to perceived communication skill levels. *Social Behavior and Personality*, 34,4, 367-379
- Consolvo, C. (2002). Building student success through enhanced coordinated student services. *Journal of college Student Development*, 248-287.
- Demir, İ. (2009). Önleyici Rehberlik Hizmetleri. Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Rehberlik (ed. Esra İşmen Gazioğlu, Şengül Mertol İlgar). Pegem Akademi: Ankara.
- Dyson, R., ve Renk, K. (2006). Freshmen adaptation to university life: Depressive symptoms, stress, and coping. *Journal Of Clinical Psychology*, 62, (10), 1231-1244.
- Enochs, W.K. ve Roland, C.B. (2006). Social adjustment of college freshmen: The importance of gender. *College Student Journal*,40,1 63-73.
- Fisher, R., Cavanagh, J., ve Bowles, A. (2009) Assisting transition to university: using assessment as a formative learning tool *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 36 (2), 225-337.
- Fisher, S., ve Hood, B. (1987). The stress of the transition to university: A longitudinal study of psychological disturbance absent-mindedness and vulnerability to homesickness, *British Journal of Psychology*, 78 (4), 425-441.
- Hillman, K (2005). *The first year experience: The transition from secondary school to university and TAFE in Australia*. Longitudinal Surveys of Australian Youth. Australian Government Department of Education Science and Training (DERST) Research Report 40.
- Jackson, L., Pancer, S. M., Pratt, M.W., ve Hunsberger, B., (2000). Great expectations: The relation between expectancies and adjustment during the transition to university. *Journal of Applied Social Psychology*, 30 (10), 2100-2125.
- Kantanis, T. (2000). The role of social transition in students' adjustment to the first-year of university. *Journal of Institutional Research* 9, (1), 100 -110.

- Karahan, T.F., Sardoğan, M. E., Özkamalı, E., Dicle, A.N. (2005). Üniversite 1. sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeylerinin sosyokültürel etkinlikler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 2 (30), 63-72.
- Kenyon, D.Y.B., Koerner, S.S. (2009). College student psychological well-being during the transition to college: examining individuation from parents. *College Student Journal*, 43 (4), 1145-1159.
- Orbay, Ö. (2009). Resilience / vulnerability factors as predictors of Turkish university students' adjustment to college Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Pancer, S. M., Hunsberger, B., Pratt, M.W., ve Alisat, S. (2000). Cognitive complexity of expectations and adjustment to university in the first year. *Journal of Adolescent Research* 15, 38-57.
- Peat, M., Dalziel, J., ve Grant, A. (2000). Enhancing the transition to university by facilitating social and study networks: Result of a one-day workshop. *Innovations in Education and Teaching International*, 37 (4), 293-303.
- Paul, E. S., ve Brier, S. (2001). Friendsickness in the transition to college: Precollege predictors and college. *Journal of Counseling and Development*, 79 (1), 77-89.
- Sadava, S.W., Pak, A.W. (1993). Stress-related problem drinking and alcohol problems: a longitudinal study and extension of Marlatt's model *Canadian Journal of Behavioural Science*, 25 (3), 446-464.
- Sevim, S. A., ve Yalçın, İ. (2006). Kısa süreli bir oryantasyon programı denemesi: Öğrencilerin uyum düzeyleri ve programa ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakóltesi Dergisi*, 39 (2), 217-233.
- Sevinç, S. (2010). Mersin Üniversitesi birinci sınıf öğrencilerinin akademik, sosyal, kişisel ve kurumsal uyumlarını olumsuz etkileyen faktörlerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi.
- Tognoli, J. (2003). Leaving home: Homesickness, place attachment, and transition among residential college students. *College Student Psychotherapy*, 18, 35-48.
- Tinto, V. (1988). Stages of student departure: Reflections on the longitudinal character of student leaving. *The Journal of Higher Education*, 59 (4), 438-455.
- Krause, K.L., Hartley, R., James, R., McInnis, C., (2005). *The first year experience in Australian universities: Findings from a decade of national studies*. Centre for the Study of Higher Education University of Melbourne Final Raporu.

- Urquhart, B., Pooley J.P. (2007). The transition experience of Australian students to university: The importance of social support. *The Australian Community Psychologist*, 19, 2, 78-91.
- Wintre, M.G., Knoll, G.M., Pancer, S. M., Pratt, M.W., Polivy, J.S., (2008). The transition to university: The student-university match (SUM). Questionnaire *Journal of Adolescent Research*, 23, 745-769.
- Wintre, M.G., ve Yaffe, M. (2000). First-year students' adjustment to university life as a function of relationships with parents. *Journal of Adolescent Research* 15 (9), 9-37.
- Yalım, D. (2007). First year college adjustment: The role of coping, egoresiliency, optimism and gender. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.